Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Y. BOT
представено на 26 юли 2017 година [1]

Дело C-389/15

Европейска комисия
срещу

Съвет на Европейския съюз

„Жалба за отмяна — Решение на Съвета за разрешаване на започването на преговори по преразгледаната Лисабонска спогодба за наименованията за произход и географските указания — Изключителна компетентност на Съюза — Член 3, параграф 1 ДФЕС — Член 207 ДФЕС — Обща търговска политика — Търговски аспекти на интелектуалната собственост“

1. С жалбата си Европейската комисия моли Съда да отмени решението на Съвета на Европейския съюз от 7 май 2015 година за разрешаване на започването на преговори по преразгледаната Лисабонска спогодба за наименованията за произход и географските указания по отношение на въпросите, попадащи в областта на компетентност на Европейския съюз [2].

2. След становища 3/15 [3] и 2/15 [4] с настоящото дело Съдът отново е приканен да уточни обхвата на общата търговска политика, която, както е предвидено в член 3, параграф 1, буква д) ДФЕС, представлява област от изключителната компетентност на Съюза. По-точно Съдът следва да се произнесе по въпроса дали създаването на международна система за регистрация и за взаимна закрила на наименованията за произход и географските указания като тази, за която се отнася обжалваното решение, попада или не в обхвата на „търговските аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС.

I. Правна уредба

1. Международното право

3. Лисабонската спогодба за закрила на наименованията за произход и тяхната международна регистрация, подписана в Лисабон на 31 октомври 1958 г. (наричана по-нататък „Лисабонската спогодба“), е договор, управляван от Световната организация за интелектуална собственост (СОИС), към който може да се присъедини всяка държава — страна по Конвенцията за закрила на индустриалната собственост, подписана в Париж на 20 март 1883 г. (наричана по-нататък „Парижката конвенция“). Спогодбата е влязла в сила на 25 септември 1966 г., ревизирана е през 1967 г. и е изменена през 1979 г.

1 Език на оригиналния текст: френски.

2 Наричано по-нататък „обжалваното решение“.

3 Становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г. (EU:C:2017:114).

4 Становище 2/15 от 16 май 2017 г. (наричано по-нататък „Становище 2/15“, EU:C:2017:376).

4. Понастоящем 28 държави са страни по Лисабонската спогодба. Сред тях са седем държави — членки на Съюза, а именно — Република България, Чешката република, Френската република, Италианската република, Унгария, Португалската република и Словашката република. Други три държави членки, а именно Република Гърция, Кралство Испания и Румъния, са подписали спогодбата, но все още не са я ратифицирали. Съюзът обаче не е страна по посочената спогодба, тъй като към нея могат да се присъединяват само държави.

5. Съгласно член 1 от Лисабонската спогодба държавите — страни по нея, образуват Специален съюз в рамките на Съюза за закрила на индустриалната собственост, създаден с Парижката конвенция, и се задължават да закрилят на своите територии, съобразно условията на тази спогодба, наименованията за произход на стоките на другите страни от Специалния съюз, от момента, в който са регистрирани от Международното бюро за интелектуална собственост на СОИС.

6. Съгласно член 2, параграф 1 от Лисабонската спогодба по смисъла на тази спогодба „наименование за произход“ означава географско наименование на страна, област или местност, които служат за означаване на една стока, която произхожда оттам и чиито качества или свойства се дължат изключително или основно на географската среда, включваща природните и човешките фактори.

7. Членове 3—7 от посочената спогодба уреждат условията за закрила на наименованията за произход, които тя обхваща, както и реда и условията за регистрацията им от Международното бюро за интелектуална собственост на СОИС.

8. Член 8 от нея гласи, че необходимите за осигуряване на закрилата на тези наименования за произход съдебни преследвания могат да се упражняват във всяка от страните от Специалния съюз съгласно националното ѝ законодателство.

9. Член 13, параграф 2 от Лисабонската спогодба предвижда, че тя може да бъде ревизирана на конференции, провеждани между делегатите на страните от Специалния съюз, посочен в член 1 от нея.

2. Правото на Съюза

10. От 1970 г. насам Съюзът постепенно е приел различни актове, уреждащи условията за закрила на наименованията за произход и географските указания относно някои типове стоки, а именно вино, спиртни напитки, ароматизирани вина, както и други селскостопански продукти и храни.

11. Правната уредба на Съюза в това отношение понастоящем се състои от Регламент (ЕО) № 110/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 година относно определението, описанието, представянето, етикетирането и защитата на географските указания на спиртните напитки и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 1576/89 на Съвета[5], Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 година относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни[6], Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета[7], както и Регламент

5 ОВ L 39, 2008 г., стр. 16 и поправка в ОВ L 228, 2009 г., стр. 47.

6 ОВ L 343, 2012 г., стр. 1 и поправка в ОВ L 55, 2013 г., стр. 27.

7 ОВ L 347, 2013 г., стр. 671 и поправки в ОВ L 189, 2014 г., стр. 261 и ОВ L 130, 2016 г., стр. 32.

(ЕС) № 251/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за определяне, описание, представяне, етикетиране и правна закрила на географските указания на ароматизирани лозаро-винарски продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1601/91 на Съвета [8].

II. Обстоятелствата по спора и обжалваното решение

1. Преразглеждането на Лисабонската спогодба

12. През септември 2008 г. асамблеята на Специалния съюз, създаден с Лисабонската спогодба, назначава работна група, която да подготви преразглеждане с цел тази спогодба да се подобри и да се направи по-привлекателна, като същевременно се запазят целите и принципите ѝ.

13. През октомври 2014 г. работната група постига съгласие относно проект за акт с тази цел (наричан по-нататък „проект на преразгледаната спогодба“). Предвидените в последния промени в редакцията му, разпространена от генералния директор на СОИС на 14 ноември 2014 г., са се отнасяли по-специално до приложното поле на предвидената закрила, за която е предложено да бъде разширена да географските указания (членове 2 и 9), съдържанието и границите на тази закрила (членове 10—20), както и възможността, предоставена на международните организации, да се присъединяват към посочената спогодба и да участват в гласуването на асамблеята ѝ (членове 22 и 28).

14. От 11 до 21 май 2015 г. в Женева е организирана дипломатическа конференция с цел разглеждане и приемане на посочения проект. В съответствие с проекта за процедурен правилник, одобрен от подготвителния комитет, в нея са поканени да участват не само делегации от 28 държави — страни по Лисабонската спогодба, но и две делегации, наречени „специални“, сред които тази на Съюза, както и определен брой делегации, наречени „наблюдатели“, представляващи държавите — членки на СОИС, които не са страни по тази спогодба.

15. На 20 май 2015 г. тази дипломатическа конференция приема Женевския акт на Лисабонската спогодба относно наименованията за произход и географските указания, който е открит за подписване на 21 май 2015 г.

2. Препоръката на Комисията и обжалваното решение

16. С оглед на организирането на посочената дипломатическа конференция на 30 март 2015 г. Комисията приема препоръка за решение на Съвета за разрешаване на започването на преговори по преразгледаната Лисабонска спогодба за наименованията за произход и тяхната международна регистрация (наричана по-нататък „препоръката на Комисията“).

17. В тази препоръка Комисията, на първо място, приканва Съвета да основе решението си на член 207 ДФЕС и на член 218, параграфи 3 и 4 ДФЕС с оглед на изключителната компетентност, предоставена на Съюза с член 3, параграф 1, буква д) ДФЕС в областта на общата търговска политика, от една страна, и с оглед на целта, както и на съдържанието на Лисабонската спогодба, от друга страна.

18. На второ място, Комисията предлага на Съвета да ѝ повери провеждането на преговорите от името на Съюза в рамките на дадени от него указания за водене на преговори и като се консултира със специален комитет, назначен от него.

8 ОВ L 84,2014 г., стр. 14 и поправки в ОВ L 105, 2014 г., стр. 12 и ОВ L 283, стр. 77, както и в ОВ L 227, 2016 г., стр. 5.

19. На 7 май 2015 г. Съветът приема обжалваното решение, което се отклонява от препоръката на Комисията, като се основава на член 114 ДФЕС и на член 218, параграфи 3 и 4 ДФЕС. В съображение 3 от него мотивите за избора на подобно правно основание са изложени, както следва:

„(3) [Проектът на преразгледаната] спогодба установява система за закрила на наименованията за произход и географските указания в рамките на договарящите страни чрез единна регистрация. Този въпрос е хармонизиран чрез вътрешно законодателство на ЕС по отношение на наименованията и указанията на селскостопанските продукти и поради това попада в областта на споделена компетентност на Съюза (по отношение на наименованията и указанията на селскостопанските продукти) и неговите държави членки (по отношение на наименованията и указанията на неселскостопанските продукти и таксите)“.

20. Относно воденето на преговорите в съображения 4—7 от това решение се посочва:

„(4) За разпоредбите на [проекта на преразгледаната] спогодба[…], обхващащи както въпроси от компетентността на Съюза, така и въпроси от компетентността на държавите членки, седемте държави членки — страни по действащата в момента Лисабонска спогодба, и Комисията се упълномощават от Съвета да участват заедно в преговорите на дипломатическата конференция въз основа на указанията за водене на преговорите, поместени в приложението.

(5) За да се съхранят принципите и целите на Лисабонската спогодба, е необходимо в интерес на Съюза да се отстрани всяка възможност държави, които не са страни по нея, да изискват и упражняват право на глас по време на дипломатическата конференция. Ето защо седемте държави — членки на [Съюза], които са страни по [Лисабонската] спогодба[…], следва да упражняват своето право на глас, включително по въпроси, попадащи в областта на компетентност на Съюза, въз основа на обща позиция.

(6) Това решение не засяга участието в дипломатическата конференция и упражняването на правото на глас на държавите членки, които понастоящем са страни по Лисабонската спогодба, по отношение на въпросите, които попадат в тяхната собствена област на компетентност.

(7) С оглед да се осигури единство във външното представяне на Съюза, седемте държави членки — страни по Лисабонската спогодба, и Комисията следва да осъществяват тясно сътрудничество по време на целия процес на преговорите, в съответствие с член 4, параграф 3 [ДЕС]“.

21. Разпоредителната част на обжалваното решение има следното съдържание:

„Член 1

Комисията се упълномощава да участва, заедно със седемте държави членки — страни по Лисабонската спогодба, в дипломатическата конференция за приемането на [проекта на] преразгледаната […] спогодба за наименованията за произход и географските указания по въпросите, попадащи в областта на компетентност на Съюза.

Член 2

В интерес на Съюза седемте държави членки — страни по Лисабонската спогодба, упражняват своето право на глас по въпросите, попадащи в областта на компетентност на Съюза, въз основа на обща позиция.

Член 3

Преговорите се водят в съответствие с указанията за водене на преговорите, изложени в приложението.

Член 4

По време на дипломатическата конференция се осъществява подходяща координация по отношение на въпросите, попадащи в областта на компетентност на Съюза. След приключването на конференцията преговарящите докладват без забавяне на работна група „Интелектуална собственост“ на Съвета“.

22. След приемането на обжалваното решение Комисията прави изявление, в което изразява несъгласието си както с правното основание, използвано от Съвета, така и с посочването на държави членки като преговарящи от името на Съюза.

III. Искания на страните и производството пред Съда

23. Комисията иска от Съда:

– да отмени обжалваното решение,

– да запази правните му последици до влизането в сила на ново решение на Съвета в разумен срок, считано от датата на произнасянето на решението на Съда, и

– да осъди Съвета да заплати съдебните разноски.

24. Съветът иска от Съда:

– да отхвърли жалбата и

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

25. С решения от 27 ноември 2015 г. председателят на Съда допуска Чешката република, Федерална република Германия, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Унгария, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Португалската република и Словашката република да встъпят по делото в подкрепа на исканията на Съвета.

26. С решение от същия ден председателят на Съда допуска Европейския парламент да встъпи по делото в подкрепа на исканията на Комисията.

27. С решение от 12 януари 2016 г. председателят на Съда допуска Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия да встъпи по делото в подкрепа на исканията на Съвета, в случай че се проведе съдебно заседание за изслушване.

28. Съдебното заседание за изслушване на устните състезания се провежда на 12 юни 2017 г.

IV. По жалбата

29. В подкрепа на жалбата си Комисията, подкрепяна от Парламента, изтъква две основания. Първото основание е изведено от това, че в обжалваното решение е прието наличието на компетентност на държавите членки в нарушение на член 3 ДФЕС, като се има предвид, че преговорите се отнасят до споразумение, което спада към изключителната компетентност на Съюза. Второто основание е изведено от нарушение на член 207, параграф 3 ДФЕС, както и на член 218, параграфи 3, 4 и 8 ДФЕС, поради това че Съветът е посочил държавите членки като „преговарящи“ в област, която спада към компетентността на Съюза, и не е приел обжалваното решение в съответствие с приложимото правило за мнозинство.

30. Първото изтъкнато от Комисията основание се разделя на две части. В първата му част, която представлява тезата, защитавана основно от Комисията и която е поддържана от Парламента, се посочва, че проектът на преразгледаната спогодба се отнася до търговските аспекти на интелектуалната собственост, които съгласно член 207, параграф 1 ДФЕС попадат в обхвата на общата търговска политика. В съответствие с член 3, параграф 1 ДФЕС последната обаче е сред областите, в които Съюзът притежава изключителна компетентност, с което обжалваното решение не се е съобразило.

31. Във втората част на първото основание, представена при условията на евентуалност, Комисията, отново подкрепена от Парламента, поддържа, че проектът на преразгледаната спогодба може да засегне общите правила, установени от Съюза в областта на закрилата на наименованията за произход и на географските указания, и че следователно обжалваното решение нарушава изключителната компетентност, с която Съюзът разполага по силата на член 3, параграф 2 ДФЕС.

32. В самото начало ще посоча, че според мен първата част на първото основание е основателна, което считам за достатъчно за отмяната на обжалваното решение. В тази връзка мисля, че за решаване на настоящия спор не е необходимо да се разглеждат втората част на първото основание и второто основание.

1. Основни доводи на страните относно първата част на първото основание

33. Както посочих по-горе, Комисията, подкрепяна от Парламента, защитава основно гледната точка, че доколкото засяга „търговските аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС и следователно спада към областта на общата търговска политика, обжалваното решение попада в обхвата на изключителната компетентност на Съюза.

34. В този смисъл единствено Съюзът бил компетентен да води преговори по международни споразумения относно интелектуалната собственост, тъй като е прието, че с оглед на целта и съдържанието тези споразумения имат специфична връзка с международната търговия, например като я улесняват чрез уеднаквяване на правната уредба[9]. Като последица от това тази изключителна компетентност, която далеч не се свежда до споразуменията относно хармонизацията и закрилата на правата на интелектуална собственост, договаряни в институционалната и процесуална рамка на Световната търговска организация (СТО), обхващала по-специално други споразумения, чийто индивидуален анализ показва, че с тях

9 Решение от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, т. 50—60 и цитираната съдебна практика).

основно се цели при условията на взаимност да се подпомогне търговията със стоки и услуги с трети страни, като се гарантира на тези стоки или услуги същата степен на закрила като тази, с която те вече се ползват в рамките на вътрешния пазар [10]. По-специално такъв би могъл да е случаят на някои споразумения, администрирани от СОИС.

35. В настоящия случай Комисията и Парламентът изтъкват, че подобно на Лисабонската спогодба, проектът на преразгледаната спогодба има специфична връзка с международната търговия. Наистина, той нямал преамбюл, в който изрично да е изложена целта му. Анализът на разпоредбите му и контекстът, в който той се вписва, обаче показвал, че той има за цел и резултат наименованията за произход на всяка договаряща страна да се ползват от международна система за регистрация, гарантираща правната им закрила на територията на всички останали договарящи страни срещу рискове от злоупотреба или използване, които могат да засегнат неприкосновеността им и оттук — да навредят на пускането им на пазара в чужбина. По този начин посоченият проект подобрявал закрилата на износа на тези стоки от Съюза към трети страни, която иначе би била зависима от наличието на регистрация във всяка отделна държава и съответно от променливи гаранции. Поради това подобен проект попадал изцяло в обхвата на изключителната компетентност на Съюза, при това макар и системата за закрила, която предвижда да установи, да трябва да бъде въведена от органите на държавите членки в съответствие с член 291 ДФЕС [11]. Освен това Съюзът самостоятелно вече бил сключил въз основа на член 207 ДФЕС определен брой международни споразумения, свързани със закрилата на географските указания, например с Конфедерация Швейцария или с Китайската народна република, а Съветът, който не оспорвал съществуването на тази практика, не обосновавал причините, които са го накарали да се отклони от нея в настоящия случай.

36. Според Комисията в обжалваното решение и в становището си пред Съда Съветът прави погрешен паралел между вътрешната и външната компетентност на Съюза. Компетентността на Съюза да води преговори по проекта на преразгледаната спогодба всъщност можела да се изведе от общата търговска политика, предвид целта и съдържанието на този проект, макар сами по себе си общите правила на Съюза в областта на закрилата на наименованията за произход да са основани на общата селскостопанска политика, както и на сближаването на законодателствата на държавите членки, от една страна, и макар на този етап компетентността на Съюза да е била упражнена единствено по отношение на наименованията за произход, свързани със селскостопански стоки, но не и по отношение на тези, свързани с неселскостопанските стоки, от друга страна, както по-конкретно потвърждавали становище 1/94 [12] и решенията от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland [13], и от 22 октомври 2013 г., Комисия/Съвет [14].

37. Накрая, Комисията оспорва, че посочването на погрешно правно основание в обжалваното решение представлява само процесуално нарушение, както поддържа Съветът. Всъщност това посочване имало както правни, така и практически последици върху участието съответно на Съюза и на седемте държави членки, страни по Лисабонската спогодба, в преговорите относно проекта на преразгледаната спогодба. При всички случаи, с настоящото основание тя оспорвала именно нарушението на изключителна компетентност на Съюза, а не простото посочване на погрешно правно основание.

10 Решения от 12 май 2005 г., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia и ERSA (C-347/03, EU:C:2005:285, т. 71—83), и от 22 октомври 2013 г., Комисия/Съвет (C-137/12, EU:C:2013:675, т. 56—67).

11 Становище 2/91 (Конвенция № 170 на МОТ) от 19 март 1993 г. (EU:C:1993:106, т. 34).

12 Становище 1/94 (Споразумения, приложени към Споразумението за СТО) от 15 ноември 1994 г. (EU:C:1994:384, т. 29).

13 C-414/11, EU:C:2013:520.

14 C-137/12, EU:C:2013:675.

38. Съветът, подкрепян от всички встъпили държави членки, счита, напротив, че проектът на преразгледаната спогодба не попада в обхвата на общата търговска политика и в този смисъл следователно — че Съюзът не разполага с изключителна компетентност за водене на преговори по него.

39. В това отношение Съветът подчертава, че за да може международно споразумение, преговорите по което трябва да се провеждат извън рамките на СТО и което засяга въпроси на интелектуалната собственост, различни от тези, посочени в Споразумението относно свързаните с търговията аспекти на правата на интелектуалната собственост [15], да се счита за визиращо „търговските аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС, трябва подобно международно споразумение да има специфична връзка с международния обмен.

40. Най-напред, за разлика от Споразумението относно свързаните с търговията аспекти на правата на интелектуалната собственост, разгледано в решението от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland [16], проектът на преразгледаната спогодба не се вписвал в институционална и процесуална рамка, която позволява да се счита, че е налице подобна специфична връзка. След това, членове 3 и 4 от Конвенцията за учредяване на СОИС, приета в Стокхолм на 14 юли 1967 г., показвали, че първата цел на тази организация се състои в насърчаване на приемането на мерки за подобряване на закрилата на интелектуалната собственост, както и за хармонизиране на националните правни уредби в тази област, и в тази конвенция освен това не се съдържало никакво позоваване на търговска цел. Нещо повече, за разлика от споразуменията, разглеждани в решението от 22 октомври 2013 г., Комисия/Съвет [17], което впрочем се отнася до търговията с услуги, а не до закрилата на правата на интелектуална собственост, свързани със стоки, както и в решението от 12 май 2005 г., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia и ERSA [18], сам по себе си проектът на преразгледаната спогодба нямал за предмет да улесни търговския обмен, като разшири правната уредба на Съюза към трети страни, а подобно на общите правила, приети от Съюза въз основа на член 114 ДФЕС, да въведе механизъм за закрила на традиционните производства и за предоставяне на информация на потребителите, приложим за всички договарящи страни, включително Съюза, ако той трябва да се присъедини към него.

41. Освен това анализът на съдържанието на този проект потвърждавал, че той има за цел да въведе единна процесуална рамка за закрила на наименованията за произход. Според Съвета тази цел попада най-вече в обхвата на член 114 ДФЕС, тъй като преразгледаната спогодба ще има последици върху действащото законодателство на всички договарящи страни, доколкото те са длъжни да въведат процедури, за да се съобразят с предвидената в тази спогодба система. При всички случаи Съветът поддържа, че макар въвеждането на тези процедури да поражда последици върху търговията със стоки между всички договарящи страни, тези последици имат по-скоро второстепенен и косвен характер, а не представляват една от основните цели на посочената спогодба.

15 Това споразумение се съдържа в приложение 1 B към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 година и одобрено с Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 година относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, 1994 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 3).

16 C-414/11, EU:C:2013:520, точки 52—55.

17 C-137/12, EU:C:2013:675.

18 C-347/03, EU:C:2005:285.

42. Накрая, Съветът уточнява, че ако Съдът приеме, че именно член 207 ДФЕС представлява подходящото материалноправно основание на обжалваното решение, а не член 114 ДФЕС, погрешното позоваване на последния член би трябвало да се счита за процесуално нарушение, което не е в състояние да оправдае отмяната на това решение[19]. Всъщност и в двата случая Съветът напълно правилно е посочил член 218, параграфи 3 и 4 ДФЕС като процесуално правно основание на посоченото решение — процесуално правно основание, на което обжалваното решение трябвало да бъде прието от Съвета с квалифицирано мнозинство и без участие на Парламента.

43. Посочвам също, че в хода на съдебното заседание Комисията и Парламентът, от една страна, и Съветът и встъпилите държави членки, от друга страна, поддържат съответно тезите си, като ги допълват с позоваванията на становища 3/15[20] и 2/15 на Съда.

2. Преценка

44. Подобно на Комисията и Парламента, считам, че проектът на преразгледаната спогодба попада в обхвата на общата търговска политика. Оттук следва, че след като не е било прието въз основа на член 207 ДФЕС, обжалваното решение нарушава изключителната компетентност, която член 3, параграф 1 ДФЕС предоставя на Съюза в тази област.

45. Следва да се припомни, че в съответствие с член 3, параграф 1, буква д) ДФЕС Съюзът разполага с изключителна компетентност в областта на общата търговска политика.

46. Съгласно член 207, параграф 1 ДФЕС тази политика „се основава на единни принципи, по-специално по отношение на промените в тарифните ставки, сключването на тарифни и търговски споразумения в областта на търговията със стоки и услуги, и търговските аспекти на интелектуалната собственост, преките чуждестранни инвестиции, уеднаквяването на мерките за либерализиране, експортната политика, както и мерките за търговска защита, включително онези, които следва да се предприемат в случай на дъмпинг или субсидии. Общата търговска политика се провежда съгласно принципите и целите на външната дейност на Съюза“.

47. Както Съдът неотдавна припомни, от тази разпоредба, и по-конкретно от второто ѝ изречение, съгласно което общата търговска политика се вписва във „външната дейност на Съюза“, следва, че предмет на тази политика е търговията с трети страни[21].

48. В това отношение съгласно постоянната съдебна практика само по себе си обстоятелството, че даден акт на Съюза, например сключено от същия споразумение, може да има определени последици за търговския обмен с една или повече трети държави, не е достатъчно, за да се направи извод, че този акт трябва да се причисли към актовете, които спадат към областта на общата търговска политика. Обратно, актът на Съюза спада към тази политика само ако се отнася специално до посочения обмен, тъй като основното му предназначение е да го насърчи, улесни или уреди и тъй като има преки и непосредствени последици за него[22].

19 В това отношение Съветът цитира по-специално решението от 10 септември 2015 г., Парламент/Съвет (C-363/14, EU:C:2015:579, т. 27 и цитираната съдебна практика).

20 Становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г. (EU:C:2017:114).

21 Вж. по-специално становище 2/15 (точка 35 и цитираната съдебна практика).

22 Вж. по-специално становище 2/15 (точка 36 и цитираната съдебна практика).

49. С други думи, международните задължения, договорени от Съюза в областта на интелектуалната собственост, попадат в понятието „търговски аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС, когато имат специфична връзка с международната търговия, тъй като основното им предназначение е да насърчат, улеснят или уредят тази търговия и тъй като имат преки и непосредствени последици за нея [23].

50. Оттук следва, че само компонентите на проекта на преразгледаната спогодба, които имат специфична връзка, в горепосочения смисъл, с търговския обмен между Съюза и трети страни, попадат в обхвата на общата търговска политика.

51. Следователно е важно да се провери дали основното предназначение на съдържащите се в този проект на преразгледаната спогодба разпоредби е да насърчат, улеснят или уредят тази търговия и дали те имат преки и непосредствени последици за нея.

52. Подобна проверка означава да се провери подходящият или неподходящият характер на материалноправното основание, избрано от Съвета при приемането на обжалваното решение, а именно член 114 ДФЕС, вместо член 207 ДФЕС, който представлява материалноправното основание, посочено в препоръката на Комисията. В това отношение споделям становището на Съвета, че определянето на правилно правно основание на акт на Съюза представлява необходима предпоставка за всяка преценка на разпределянето на компетентностите между Съюза и държавите членки.

53. По този въпрос ще припомня, че съгласно постоянната практика на Съда изборът на правното основание на даден акт на Съюза трябва да се основава на обективни критерии, които да могат да бъдат предмет на съдебен контрол, сред които са целта и съдържанието на акта [24].

54. В настоящия случай, тъй като обжалваното решение има за цел разрешаване на започването на преговори по проект на преразгледаната Лисабонска спогодба за наименованията за произход и географските указания, това решение трябва да се разгледа както във връзка с Лисабонската спогодба, така и с проекта на преразгледаната спогодба.

55. В това отношение припомням, че съгласно член 1 от Лисабонската спогодба държавите — страни по нея, образуват Специален съюз в рамките на Съюза за закрила на индустриалната собственост, създаден с Парижката конвенция, и се задължават да закрилят на своите територии, съобразно условията на тази спогодба, наименованията за произход на стоките на другите страни от Специалния съюз, от момента, в който те са регистрирани от Международното бюро за интелектуална собственост на СОИС.

56. Членове 3—7 от посочената спогодба уреждат условията за закрила на наименованията за произход, обхванати от нея, както и реда и условията за регистрацията им от Международното бюро за интелектуална собственост на СОИС.

57. Член 8 от нея гласи, че необходимите за гарантиране закрилата на тези наименования за произход съдебни преследвания могат да се упражняват във всяка от страните от Специалния съюз съгласно националното ѝ законодателство.

58. Анализът на проекта на преразгледаната спогодба, също като анализът на указанията за водене на преговори, поместени в приложението към обжалваното решение, показват, че този проект има основно за цел да подобри и модернизира правната рамка на Лисабонската система, за да я направи по-привлекателна за бъдещите нови членове, като същевременно запази целите

23 Вж. по-специално становище 2/15 (точка 112 и цитираната съдебна практика).

24 Вж. по-специално решение от 22 октомври 2013 г., Комисия/Съвет (C-137/12, EU:C:2013:675, т. 52 и цитираната съдебна практика).

и принципите на Лисабонската спогодба. По-специално, целта на проекта на преразгледаната спогодба е да гарантира степента на закрила, предоставена на наименованията за произход с Лисабонската спогодба, и да я разшири до географските указания. Този проект също цели да уточни и изясни правилата на Лисабонската система по отношение на заявките и валидността на международните регистрации, материалните и процесуалните аспекти на закрилата, с които трябва да се ползват на територията на всяка договаряща страна регистрираните наименования за произход и географските указания, както и отказа от последиците на международната регистрация. Накрая, проектът на преразгледаната спогодба предвижда възможността междуправителствени организации да участват в Лисабонската система.

59. От това следва, че предвид съдържанието му основната цел на проекта на преразгледаната спогодба е закрилата, предоставена на наименованията за произход, да се разшири до географските указания и да се укрепи въведената с Лисабонската спогодба система за международна регистрация и за взаимна закрила.

60. В това отношение може да се направи паралел с определени разпоредби от предвиденото споразумение за свободна търговия между Съюза и Република Сингапур, което е предмет на становище 2/15. Всъщност това споразумение съдържа задължения в областта на интелектуалната собственост, посочени в глава 11 от същото. По-точно, в областта на географските указания посоченото споразумение предвижда следните разпоредби.

61. Член 11.17, параграф 1 от предвиденото споразумение задължава всяка страна да установи „системи за регистрация и закрила на географските означения на нейна територия за категориите вина, спиртни напитки, селскостопански и хранителни продукти, за които смята, че това е целесъобразно“. Тези системи трябва да предвиждат определени процесуални способи за защита, описани в член 11.17, параграф 2, които позволяват по-специално да се вземат предвид законните интереси на трети лица. Параграф 3 от същия член добавя, че географските означения, защитени от всяка от страните, ще бъдат включени в списък, поддържан от Комитета по търговията, учреден с предвиденото споразумение. Съгласно член 11.19 от това споразумение географските означения, съдържащи се в този списък, трябва да бъдат защитени от всяка от страните, така че съответните предприемачи да могат да предотвратят подвеждането на потребителите или извършването на актове на нелоялна конкуренция от страна на трети лица [25].

62. В становището си Съдът посочва, че намиращата се в глава 11 от предвиденото споразумение съвкупност от разпоредби относно авторското и сродните му права, марките, географските означения, промишления дизайн, патентните, данните от изпитвания и сортовете растения, състояща се от позоваване на заварени многостранни международни задължения, от една страна, и на двустранни ангажименти, от друга, основно има за цел, в съответствие с посоченото в член 11.1, параграф 1, буква б) от същото споразумение, да осигури на предприемачите от Съюза и Сингапур „адекватно ниво“ на защита на правата им върху интелектуална собственост [26].

25 Вж. точка 116 от становище 2/15.

26 Вж. точка 121 от становище 2/15.

63. Според Съда разпоредбите на глава 11 от посоченото споразумение позволяват на предприемачите от Съюза и Сингапур да се ползват на територията на другата страна от стандарти на закрила на правата върху интелектуална собственост, отличаващи се с известна еднородност, с което допринасят за участието им при равни условия в свободната търговия със стоки и услуги между Съюза и Република Сингапур [27].

64. Оттук в становището си Съдът прави най-напред извода, че разпоредбите на глава 11 от предвиденото споразумение действително целят, както гласи член 11, параграф 1 от него, „улесняване на производството и пускането на пазара на иновативни и творчески продукти и предоставянето на услуги между страните“ и „увеличаване на ползите от търговията и инвестициите“ [28].

65. Съдът заключава също така, че тази глава по никакъв начин не се вписва в рамките на хармонизирането на законодателствата на държавите — членки на Съюза, а има за цел да уреди либерализирането на търговията между Съюза и Република Сингапур [29].

66. Накрая, Съдът посочва, че с оглед на основополагащото значение, което защитата на правата върху интелектуална собственост заема в търговията със стоки и услуги като цяло, и в частност в борбата с незаконната търговия, разпоредбите на глава 11 от предвиденото споразумение могат да имат преки и непосредствени последици за търговията между Съюза и Република Сингапур [30].

67. От това според Съда следва, в приложение на изтъкнатите в точки 36 и 112 от становището му критерии, че глава 11 от предвиденото споразумение се отнася до „търговските аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС [31]. Всъщност основна цел на тази глава е да улесни и уреди търговския обмен между Съюза и Република Сингапур, а нейните разпоредби имат преки и непосредствени последици за този обмен по смисъла на припомнената в точки 36 и 112 от настоящото становище съдебна практика. Оттук Съдът заключава, че посочената глава попада в изключителната компетентност на Съюза на основание член 3, параграф 1, буква д) ДФЕС [32].

68. Според мен съображенията на Съда, изложени в становище 2/15, са приложими в голяма степен към настоящата жалба.

69. Всъщност от правилата, съдържащи се в проекта на преразгледаната спогодба, следва, че наименованията за произход и географските указания, регистрирани от Международното бюро за интелектуална собственост на СОИС, трябва да бъдат защитени от всяка от страните, така че засегнатите предприемачи да могат да предотвратят въвеждането на потребителите в заблуждение или извършването на действия на нелоялна конкуренция от страна на трети лица.

27 Вж. точка 122 от становище 2/15. Съдът посочва, че „[с]ъщото важи за членове 11.36—11.47 от предвиденото споразумение, които задължават всяка от страните да предвиди определени категории граждански съдебни процедури и мерки, позволяващи на заинтересуваните лица да се позовават и получат защита на правата си на интелектуална собственост“ (т.а 123), както и „за членове 11.48—11.50 от същото споразумение, които задължават всяка от страните да въведе методи за идентифициране от митническите органи на фалшифицирани стоки или на стоки, чието авторско право е било обект на пиратство, и да предвиди възможността при подозрения за фалшифициране или за пиратство на авторско право, по искане на носителите на права върху интелектуална собственост, да бъде спряно временно вдигането на такива стоки“ (т. 124). По отношение на първите тези разпоредби осигуряват „известна еднородност, съответно в Съюза и в Република Сингапур, в нивата на съдебна защита, с която разполагат носителите на права върху интелектуална собственост“ (т. 123), а за вторите — „известна еднородност между наличните средства за защита на носителите на права върху интелектуална собственост срещу навлизането на фалшифицирани стоки или на стоки, чието авторско право е било обект на пиратство, съответно в Съюза и в Сингапур“ (т. 124).

28 Вж. точка 125 от становище 2/15.

29 Вж. точка 126 от становище 2/15.

30 Вж. точка 127 от становище 2/15.

31 Вж. точка 128 от становище 2/15.

32 Вж. точка 130 от становище 2/15.

70. Както правилно изтъкват Комисията и Парламентът, анализът на съдържанието на проекта на преразгледаната спогодба и на контекста, в който последният се вписва, показва, че макар да няма преамбюл, в който изрично да е изложена целта му, този проект на преразгледаната спогодба има за цел и за резултат наименованията за произход на всяка договаряща страна да се ползват от международна система за регистрация, гарантираща правната им закрила на територията на всички други договарящи страни срещу рискове от злоупотреба или използване, които могат да засегнат неприкосновеността им и оттук — да навредят на пускането им на пазара в чужбина. По този начин посоченият проект на преразгледаната спогодба е от естество да подобри закрилата на износа на Съюза към трети страни, който при липса на такъв би бил зависим от регистрация във всяка отделна държава и следователно от променливи гаранции.

71. Така разпоредбите на проекта на преразгледаната спогодба позволяват на предприемачите от всяка от държавите — страни по Лисабонската спогодба, да се ползват на територията на другите страни от стандарти на закрила на наименованията за произход и на географските указания, отличаващи се с известна еднородност. По този начин тези разпоредби допринасят за участието им при равни условия в свободната търговия със стоки между държавите — страни по Лисабонската спогодба. Следователно с въвеждането на международна система за взаимна закрила на наименованията за произход и на географските указания проектът на преразгледаната спогодба е от естество да повлияе пряко върху търговията със стоки, защитени с подобно право на интелектуална собственост [33].

72. Освен това посочените разпоредби изобщо не се вписват в рамките на хармонизацията на законодателствата на държавите — членки на Съюза.

73. Ще добавя, че наличието на международно споразумение като Лисабонската спогодба е неразривно свързано със съществуването на търговски отношения между държавите — страни по тази спогодба. С други думи, подобна спогодба не би имала смисъл без търговски обмен между държавите, които са страни по нея.

74. От гореизложените съображения следва, предвид съществения характер, който заема защитата на правата върху интелектуална собственост в търговията със стоки и услуги като цяло, и в частност в борбата с незаконната търговия, че основната цел на разпоредбите на проекта на преразгледаната спогодба е да се улесни и уреди търговският обмен между държавите — страни по Лисабонската спогодба, и следователно тези разпоредби могат да имат преки и непосредствени последици върху този обмен.

75. Обстоятелството, че за разлика от проекта на преразгледаната спогодба, за който се отнася обжалваното решение, предвиденото споразумение за свободна търговия между Съюза и Република Сингапур, предмет на становище 2/15, е споразумение, чиито цели и задачи се състоят в „създава[нето] на зона за свободна търговия“ и „либерализиране и улесняване на търговията и инвестициите между страните“ [34], според мен не е пречка съображенията на Съда, изложени по отношение на разпоредбите на това споразумение относно географските указания, да се приложат по аналогия в рамките на настоящата жалба.

33 По аналогия вж. по-специално решение от 12 май 2005 г., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia и ERSA (C-347/03, EU:C:2005:285, т. 81).

34 Вж. точка 32 от становище 2/15.

76. Всъщност, от една страна, в точките от неговото становище, които посочих по-нагоре, не ми се струва Съдът да е отдал решаващо значение на констатацията, че разпоредбите относно географските указания са част от споразумение за свободна търговия. От друга страна и при всички случаи, включването в подобен тип споразумение на разпоредби, чиято цел е да осигурят взаимна закрила на географските указания, показва само по себе си и независимо от естеството или наименованието на дадено международно споразумение, наличието на вътрешноприсъща връзка между тази закрила и развитието на международния търговски обмен.

77. Освен това не оспорвам обстоятелството, че присъщо на интелектуалната собственост е да защитава ноу-хау, като по този начин насърчава творческата дейност. По-точно, както Съветът правилно обяснява в становището си, целта на географските указания е да се съхранят традиционни знания, културни прояви и специфични техники за производство, както и да се гарантира, че потребителите получават достоверна информация за качеството на съответните продукти.

78. При положение обаче, че защитата на подобни права на интелектуална собственост се извършва посредством преразглеждане на международно споразумение, като Лисабонската спогодба, смисълът ѝ е тясно свързан със съществуването на търговски обмен между договарящите страни по подобно споразумение и с волята на последните да развиват тези отношения.

79. Мисля, че от гледна точка на всяка от договарящите страни по Лисабонската спогодба въвеждането на система за закрила на наименованията за произход и на географските указания е преди всичко продиктувано от волята за изнасяне на ноу-хау, като се гарантира, че те няма да бъдат застрашени. При това положение главната цел на закрилата, произтичаща от международно споразумение като Лисабонската спогодба, както и на проекта на преразгледаната спогодба, е да развие напълно лоялен търговски обмен между договарящите страни, като закрилата на ноу-хау е условие за това развитие, а не самоцел.

80. Според мен Съветът бърка целта, която преследват материалноправните норми на правото на Съюза, уреждащи предоставянето на наименованията за произход и географските указания, с тази, преследвана от въведената с преразгледаната спогодба международна система за взаимна закрила на наименованията за произход и географските указания.

81. С предоставянето на географско указание на даден продукт, свързано с произхода и начина му на производство, се признават специалните качества на този продукт. Географските указания увеличават пазарната стойност на продуктите, които се ползват от тях, като гарантират, че техните особени характеристики ги разграничават от други подобни продукти. Подобни характеристики ги превръщат в продукти с висок потенциал за износ. Въвеждането на международна система за взаимна закрила на наименованията за произход и географските указания означава да се гарантира, че продуктите, които се ползват от нея, могат да се предлагат на пазара на международно равнище без опасност, че репутацията им ще бъде отнета от други продукти. Като гарантира, че международният търговски обмен не засяга маркировката за качество, въвеждането на подобна система в такъв случай е от естество да подпомогне търговията с подобни продукти. Освен това тази закрила е от естество да увеличи репутацията на тези продукти и оттук — да засили търсенето на последните от страна на потребителите, както и да насърчи предприятията, които ги произвеждат, да ги изнасят към държавите — страни по Лисабонската спогодба.

82. Следователно в този смисъл може да се счита, че проектът на преразгледаната спогодба има специфична връзка с търговския обмен, доколкото основната му цел е да улесни и уреди този обмен, и че той е от естество да има преки и непосредствени последици върху него.

83. В това отношение е без значение, че в обжалваното решение, в проекта на преразгледаната спогодба, а също и в Лисабонската спогодба не е изрично посочено, че целта им е да насърчават, улесняват или уреждат международния търговски обмен. Липсата на подобно посочване всъщност не може да премахне съществуването на специфична връзка, както показва анализът на съдържанието на проекта на преразгледаната спогодба и на контекста, в който той се вписва, между, от една страна, въвеждането на международна система за взаимна закрила на наименованията за произход и географските указания между договарящите страни по Лисабонската спогодба, и от друга страна, развитието на международния търговски обмен между същите тези договарящи страни.

84. Противно на впечатлението, което оставя материалноправното основание, стоящо в основата на обжалваното решение, целта на въвеждането на международна система за взаимна закрила на наименованията за произход и географските указания в рамките на група от държави, като тази, за която се отнася обжалваното решение, не е да сближи законодателствата на държавите членки с оглед на изграждането и функционирането на вътрешния пазар в съответствие с предвиденото в член 114, параграф 1 ДФЕС. Центърът на тежестта се премества и именно правното основание, уреждащо външните аспекти на дейността на Съюза, става релевантно, в случая член 207 ДФЕС.

85. Освен това следва да се уточни, че за да се реши дали дадено международно споразумение засяга „търговските аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС и следователно попада в обхвата на търговската политика на Съюза, институционалната рамка, под егидата на която това споразумение е договорено, не ми се струва от решаващо значение. По-специално, както е видно от практиката на Съда[35], за да попада в обхвата на тази политика, посоченото споразумение не е необходимо да се договаря под егидата на СТО или по-общо — в определена институционална рамка. Така, освен двустранните търговски споразумения, договаряни от Съюза, и многостранните споразумения, договаряни в рамките на СТО или под егидата на други международни организации, договарянето от страна на Съюза на „търговските аспекти на интелектуалната собственост“ по смисъла на член 207, параграф 1 ДФЕС, като тези, свързани със закрилата на наименованията за произход и географските указания, може да се провежда в рамките на СОИС.

86. Освен това ще посоча несъгласието си с довода на Съвета, че ако е погрешно, споменаването на член 114 ДФЕС като материалноправно основание е само формално нарушение, което не може да доведе до отмяната на обжалваното решение. Всъщност изборът на член 207 ДФЕС като правно основание на акт на Съюза има специфични процесуални последици при договаряне и сключване на споразумения с една или повече трети страни или международни организации. Член 207, параграф 3 ДФЕС всъщност уточнява, че при това положение член 218 ДФЕС се прилага „при спазване на специалните разпоредби“ на член 207 ДФЕС. Така например, както впрочем изрично се предвижда в член 3 от препоръката на Комисията, преговорите трябва да се провеждат от последната, която се консултира със специалния комитет, предвиден в член 207, параграф 3 ДФЕС. Само по себе си съществуването на подобни специални разпоредби, които разграничават процедурата по водене на преговори и сключването на споразумения, попадащи в обхвата на общата търговска политика, от тази, която се прилага съгласно член 218 ДФЕС за другите видове международни споразумения, прави споменаването на правилно правно основание от решаващо значение, в случая член 207 ДФЕС.

35 Вж. решения от 12 май 2005 г., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia и ERSA (C-347/03, EU:C:2005:285), и от 22 октомври 2013 г., Комисия/Съвет (C-137/12, EU:C:2013:675).

87. Според мен от всички изложени съображения следва, че обжалваното решение преследва цел, която има специфична връзка с общата търговска политика, което за целите на приемането му означава използване на правно основание, съставено от член 207 ДФЕС. Нещо повече, това означава, че съгласно член 3, параграф 1, буква д) ДФЕС обжалваното решение принадлежи към област, спадаща към изключителната компетентност на Съюза.

88. Оттук според мен следва, че първата част на първото изтъкнато от Комисията основание е основателна и че следователно обжалваното решение трябва да се отмени. Както посочих по-горе, в такъв случай не ми се струва необходимо да се разглеждат втората част на първото основание и второто основание, изтъкнати от Комисията в подкрепа на жалбата ѝ.

89. Що се отнася до това последно основание, ще добавя, че разглеждането му е още по-малко необходимо, доколкото при всички случаи процесуалните условия и ред, възприети в обжалваното решение за договарянето на проекта на преразгледаната спогодба, трябва да се считат за опорочени от самото начало, тъй като това решение не е прието въз основа на член 207 ДФЕС и следователно то е в разрез със специалните процесуални разпоредби, предвидени в този член.

90. Накрая, предлагам на Съда да запази правните последици на обжалваното решение до влизането в сила на нов акт на Съюза, който да го замени.

V. По съдебните разноски

91. Съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на Съвета и последният е загубил делото, той трябва да бъде осъден да заплати съдебните разноски.

92. В съответствие с член 140, параграф 1 от същия правилник Чешката република, Федерална република Германия, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Унгария, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Португалската република, Словашката република, Обединеното кралство и Парламентът понасят направените от тях съдебни разноски.

VI. Заключение

93. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да реши следното:

„1) Отменя решението на Съвета на Европейския съюз от 7 май 2015 година за разрешаване на започването на преговори по преразгледаната Лисабонска спогодба за наименованията за произход и географските указания по отношение на въпросите, попадащи в областта на компетентност на Европейския съюз.

2) Правните последици на това решение се запазват до влизането в сила на нов акт на Съюза, който да го замени.

3) Осъжда Съвета да заплати съдебните разноски.

4) Чешката република, Федерална република Германия, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Унгария, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Португалската република, Словашката република, Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия и Парламентът понасят направените от тях съдебни разноски“.